

SON DÜZENLEMELERDEN SONRA HARCIRAH UYGULAMASINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER VE KONAKLAMA ÜCRETİ ÖDENECEK DURUMLAR

Erkan KARAARSLAN
www.erkankaraarslan.org

GİRİŞ

harcırah; 6245 sayılı Harcırah Kanununa göre ödenmesi gereken yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masraflarından birini, birkaçını veya tamamını ifade eder.

Harcırah kavramı geçici ve sürekli görev yolluklarını içermektedir. Geçici görev yolluğu; yol masrafı, gündelik ile uygulamada zorunlu giderler olarak adlandırılan hamal, bagaj ve görev mahalli ile istasyon, iskele veya durak arasındaki nakil vasıtası giderlerinden oluşur. Geçici görev yolluğu, bir görevin yerine getirilmesi için geçici olarak görev yerinden ayrılanların yolculuk giderlerini karşılamak amacıyla taşımaktadır. Sürekli görev yolluğu ise; yol masrafı, gündelik, aile masrafı ve yer değiştirme masraflarından oluşmaktadır.

Harcırahla ilgili konularda düzenlemeler içeren 6245 sayılı Harcırah Kanununun bazı maddeleri 27/04/2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 5335 sayılı "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 4'üncü maddesi ile değiştirilmiştir.

Bu çalışmada, 5335 sayılı Kanunun 4'üncü maddesi ile Harcırah Kanununun bazı maddelerinde yapılan değişikliklere, konaklama ücretinin ödendiği durumlara ve örnek çözümlere yer verilmiştir.

5335 SAYILI KANUNLA 6245 SAYILI KANUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

Birçok kanunda ve kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapan 5335 sayılı Kanunun, 4 üncü maddesi ile de 6245 sayılı Harcırah Kanununda değişiklikler yapılmıştır.

Söz konusu değişiklikleri başlıca şu noktalarda toplamak mümkün bulunmaktadır:

1-Yer Değiştirme Suretiyle Yapılan Atamalarda Harcırah Ödemeleri

Bilindiği üzere, sürekli görevle başka yere atanana verilmekte olan sürekli görev yolluğuna ilişkin hususlar 6245 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde düzenlenmiştir.

4969 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile 6245 sayılı Harcırah Kanununun 10 uncu maddesinde yapılan değişiklikle kendi yazılı talebi üzerine ataması yapılanlara 22.7.2003 tarihinden itibaren harcırah ödenmemektedir.

Bu kapsamda, başta eş durumu olmak üzere, diğer bazı mazeretlere dayalı olarak yapılan atamalarda harcırah ödenmemekte ve bu nedenle de uygulamada ortaya çıkan tereddütler nedeniyle çok sayıda idari dava açılmaktaydı.

Bu defa, 5335 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (a) bendi ile 6245 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin (1) numaralı bendinde yapılan değişiklikle; **ilgililerin yazılı talebi olsa dahi**

- Zorunlu yer değiştirme,
- Sınav,
- Sağlık sebepleri,
- Eş durumu nedeniyle,

yapılan atamalarda, 27.04.2005 tarihinden itibaren bu nedenlerle yapılan atamalar için sürekli görev yolluğu verileceği hükme bağlanmıştır.

Bu düzenleme ile sürekli görev yolluğu uygulamalarında ortaya çıkan tereddütlerin büyük bir kısmı giderilmiş ve özellikle eş durumu nedeniyle yapılan atamalarda sonradan atanan eşe harcırah ödenmemesi sorunu giderilmiştir.

2- Memuriyet Mahalli

6245 sayılı Harcırah Kanununun 3 üncü maddesinin (g) bendinde memuriyet mahalli; memur ve hizmetlinin asıl görevli olduğu veya ikametgahının bulunduğu şehir ve kasabaların belediye sınırları içinde bulunan mahaller ile bu mahallerin dışında kalmakla birlikte yerleşim özellikleri bakımından bu şehir ve kasabaların devamı niteliğinde bulunup belediye hizmetlerinin götürüldüğü veya kurumlarınca sağlanan taşıt araçları ile gidilip gelinebilen yerler olarak tanımlanmıştır.

Bu tanımda, memuriyet mahallinin sınırları konusunda kullanılan unsurlardan biri de memur ve hizmetlinin asıl görevli olduğu veya ikametgahının bulunduğu şehir ve kasabaların belediye sınırlarıdır. Her ne kadar madde metninde, büyükşehir belediyesi ifadesi kullanılmamış olsa da bugüne kadarki uygulamada büyükşehir belediyesi bulunan illerimizde bu sınırlar büyükşehir belediye sınırları olarak dikkate alınmış ve uygulama bu yönde yapılmıştır.

Belediye sınırları içinde bulunan mahaller ile bu mahallerin dışında kalmakla birlikte yerleşim özellikleri bakımından bu şehir ve kasabaların devamı niteliğinde bulunup belediye hizmetlerinin götürüldüğü yerleri “**mücvir alan**” olarak nitelendirebiliriz.

Ancak, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun yürürlüğe girdiği 23.07.2004 tarihinden itibaren, bu Kanunla Büyükşehir belediyesi sınırlarında yapılan değişiklikler nedeniyle büyükşehir belediyelerine dahil edilen yeni yerlere, başta ulaşım olmak üzere diğer bazı hizmetlerin henüz götürülmeye başlanmamış olması nedeniyle memuriyet mahalli sınırlarının nereleri kapsadığı hususunda da tereddütler ortaya çıkmıştır.

Bu tereddütlerin giderilmesi amacıyla, 5335 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (e) bendi ile 6245 sayılı Harcırah Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir:

“GEÇİCİ MADDE 4. — Yeni bir düzenleme yapılıncaya kadar, 10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun geçici 2 nci maddesi uyarınca büyükşehir belediye sınırlarında yapılan değişiklikler, 3 üncü maddenin (g) bendinin uygulanmasında dikkate alınmaz.”

Madde hükmüne göre, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile büyükşehir belediyeleri sınırlarında yapılan değişikliklerin, memuriyet mahalli uygulamasında dikkate alınmaması, dolayısıyla da memuriyet mahalli sınırlarının, 5216 sayılı Kanundan önce uygulanmakta olan yerler olarak anlaşılması gerekmektedir.

Böylece, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun yürürlüğe girişiyle beraber ortaya çıkan memuriyet mahalli kavramının nereleri kapsadığı hususundaki tereddüt giderilmiş bulunmaktadır. Başka bir ifade ile 5216 sayılı Kanun, 6245 sayılı Kanun uygulamalarında herhangi bir değişiklik yapmamış, uygulama mevcut haliyle devam ettirilmiştir.

3-Harcırah Kanununa Göre Konaklama Ücreti Ödenecek Durumlar

Harcırah Kanununa göre konaklama gideri ödenebilecek durumlar ve ödemeyle ilişkin koşullar şunlardır.

a- Devamlı ikamet ettikleri yerler dikkate alınarak kurumlarınca belirlenen görev merkezi, mülki merkezi ve grup merkezi dışında teftiş, denetim, inceleme veya soruşturma görevi ile gönderilen Denetim Elemanlarına, yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, **belge bedelini aşmamak üzere, gündeliklerinin tamamına kadar olan kısmı** konaklama ücreti olarak ödenir.

b- Yurtdışına geçici görevle gönderilenlere, Türkiye’den her çıkışlarında, seyahat ve ikamet süresinin ilk 10 günü için ödenecek gündelikler, ekli cetveldeki miktarların % 50 si artırılması suretiyle hesaplanır.

Bunlardan, **aynı süre ile sınırlı olmak kaydıyla** yurtdışında yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri fatura ile belgelendirenlere, faturada gösterilen günlük yatak ücretinin, hesaplanan % 50 zamlı gündeliklerin, yüzde kırkını aşması halinde, aşan kısmın yüzde yetmişi ayrıca ödenir.

Ancak, yatacak yer temini için ödenecek ilave ücret hesaplanan gündeliklerin, hükümeti temsilen görevlendirilenler dışındakiler için, yüzde yetmişini geçemez.

c- 5335 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (d) bendi ile 6245 sayılı Kanunun 33 üncü maddesine eklenen fıkrada, Harcırah Kanunu hükümlerine göre gündelik ödenenlerden yurt içinde yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri belgelendirenlere, belge bedelini aşmamak ve her defasında on gün ile sınırlı olmak üzere gündeliklerinin tamamına kadar olan kısmının ayrıca ödeneceği hükme bağlanmıştır.

Bu düzenlemede, 6245 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin (b) bendinde sayılan denetim elemanları hariç tutulmuş, dolayısıyla sözkonusu denetim elemanlarına aynı bend hükmüne göre zaten ödenmekte olan konaklama giderleri, 10 günlük sınırlama ile ilişkilendirilmeksizin önceki düzenleme çerçevesinde verilmeye devam edilmektedir.

Diğer taraftan, yeni düzenlemede yer alan “gündelik ödenenlerden” ibaresinden konaklama giderlerinin sadece yurtiçi geçici görevlendirme hallerinde değil, **tedavi, refakat veya eğitim** gibi gündelik ödenilen başka durumlarda da verilebileceği anlaşılmaktadır.

Yeni düzenlemede dikkat edilmesi gereken hususlardan bir tanesi de, konaklama giderinin, görevlendirme ya da benzer durumların her defasında ayrı ayrı değerlendirilerek, 10 günlük konaklama giderinin buna göre hesaplanması gerektiğidir.

Örneğin, geçici görevle 25 gün başka yerde görevlendirilen ilgiliye, bu görevlendirmenin sadece 10 günü için konaklama gideri ödenecek, ancak diğer başka görevlendirme ya da gündelik ödenilen durumlarda bu süre yeniden dikkate alınacaktır.

Maddede dikkat edilmesi gereken hususlardan başka biri de, sözkonusu giderin ödenilebilmesinin belgeye bağlanmış ve gündelik miktarı ile de sınırlandırılmış olduğudur.